

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Салабай М. В.

студентка 3(5) курсу бакалавр
спеціальність 053 «Психологія»

Керівник: Дикіна Л. В.

ст. викладач кафедри практичної та клінічної
психології, ФПСР

Актуальність теми. Емоційний інтелект є дуже важливою складовою кожної особистості. Люди з високим рівнем емоційного інтелекту здатні ефективно керувати своїми емоціями, розуміти та сприймати емоції інших людей,

відчувати і виражати свої почуття, а також легко адаптуватись та знаходити рішення в складних ситуаціях [1]. Емоційний інтелект є важливим фактором розвитку людини із задатками творчої особистості. Творчість потребує емоційного досвіду, емоційної рівноваги та інтелекту.

За Е. Л. Носенко та Н. В. Ковригою критеріями, що медіують емоційний інтелект, є конгруентність / неконгруентність та емоційна стійкість. Емоційний інтелект включає регулятивну функцію, яка полягає в конструктивному опануванні емоційно напруженої ситуації [2].

Західні науковці Джон Мейер та Пітер Селовей у 90-х роках операціоналізували поняття "емоційний інтелект", яке описували як здатність людини сприймати, розуміти, виражати та регулювати власні емоції, а також емоції інших людей у спільній взаємодії [3].

У. Пейн (1985) у своїй дисертації вперше згадує про емоційний інтелект і підкреслює роль емоційного досвіду у сприйнятті подій та формуванні їх значення для людини. Автор наводить приклади того, як різні емоційні реакції можуть впливати на сприйняття однієї й тієї ж події різними людьми. У. Пейн зазначає, що емоційний досвід може впливати на пізнавальні процеси, такі як увага, пам'ять і мислення, і вказує на необхідність дослідження ролі емоційного досвіду у розвитку інтелекту.

Дж. Мейер, П. Селовей та Д. Карузо розуміють емоційний інтелект як сукупність ментальних здібностей, необхідних для ідентифікації, розуміння та керування власними емоціями, а також емоціями інших людей. Таким чином, емоційний інтелект відіграє важливу роль у взаємодії між людьми [4].

Важливими факторами емоційного інтелекту для творчої особистості є система позитивних життєвих орієнтацій, обраних свідомою стратегією поведінки та самооцінки. Згідно з Дж. Майєром, емоції зосереджують увагу на стимулах, що потребують обробки, сприяють

зосередженню на життєво важливих потребах та цілях. При неспівпадінні між особистісними очікуваннями та реальністю, емоційні переживання можуть стати більш інтенсивними та спонукати особу до усвідомлення умов і смислу ситуації, в якій вона перебуває.

К. Роджерс зазначив, що творчий процес супроводжується унікальними емоціями, які не можуть бути віднесені до жодної існуючої класифікації емоцій в психології. Емоційний інтелект є важливим аспектом особистісного розвитку і може відігравати ключову роль у творчості. Творчі люди, які мають високий рівень емоційного інтелекту, можуть краще розуміти свої емоції та емоції інших людей, що допомагає їм бути більш емпатичними і сприймати світ більш цілісно.

Особливо в творчих професіях, таких як література, музика, живопис тощо, емоційний інтелект може бути важливим, оскільки ці люди створюють щось нове та оригінальне, яке має потужний емоційний вплив на глядачів або слухачів. Розуміння та виявлення емоцій у творчості може допомогти створити роботу, яка викликає більш сильну емоційну реакцію у глядачів або слухачів.

Також важливо зазначити, що творчі люди зазвичай мають більш розвинений емоційний інтелект через свою властиву природу. Вони можуть бути більш чутливими до світу, навколишнього середовища та емоцій, які вони відчують. Це може допомогти їм виявляти тонкі емоційні нюанси та втілювати їх у свої роботи.

Дослідженням емоційного інтелекту займалися такі вчені: С. Шехтер, А. М. Ісен, Р. Лазаруса, Л. С. Виготський, О. К. Тихомиров, У. Пейн, Г. М. Андреева, Дж. Мейер, П. Селовей, Р. Стернберг, Д. Хез та інші.

Мета роботи: дослідити рівень емоційного інтелекту творчої особистості. Спростувати або підтвердити гіпотезу, що емоційний інтелект у творчої особистості вищий ніж у особистості з низьким рівнем креативності.

Об'єкт дослідження: творча особистість.

Предмет дослідження: емоційний інтелект творчої особистості.

Методики дослідження:

1. Методика особистісної креативності (Є. Є. Тунік)
2. Методика діагностики емоційного інтелекту – МЕІ

База дослідження. Дослідження проводилося на студентах з психологічною освітою.

Контингент дослідження. В експерименті прийняло участь 16 студентів віком від 21–42 років.

У курсовій роботі ми дослідили емоційний інтелект творчих особистостей. Для цього використовували методи дослідження особистісної креативності (Є. Є. Тунік) та зробили діагностику емоційного інтелекту – МЕІ за М. А. Манойловою, 2004.

У визначенні креативної особистості використовуються чотири особливі характеристики людини: допитливість (Д); уяву (У); складність (С) і схильність до ризику (Р). Всі ці чотири особливості можна віднести і до емоційного інтелекту: допитливість, як постійне бажання дізнаватися більше про все навколо себе, вивчати механізми роботи різних пристроїв, шукати нові методи мислення та вивчати нові ідеї; уява, як відчуття цікавості до незвичайних явищ, нових ідей та подій; складність, як наполегливість у досягненні своїх мет через любов до складних задач; схильність до ризику, як відсутність страху зробити помилку, та незалежність від думки інших.

В роботі ми дослідили 16 осіб за допомогою методики дослідження особистісної креативності, серед 10–х опитаних рівень креативності виявився більше 50%. Серед опитаних, чий рівень креативності більше 50%, високий рівень інтелекту мають 40%, середній показник – 60%. Серед осіб, що мають низький показник творчої характеристики особистості, 33% мають високий показник емоційного інтелекту, а 67% – середній показник. З наведених даних можемо зробити висновок, що високий рівень

емоційного інтелекту у творчих особистостей перевищує рівень EI у не творчих особистостей лише на 7%. В той час як середній рівень емоційного інтелекту у досліджуваних з низьким рівнем креативності перевищує на 7% осіб з високим рівнем креативності. Таким чином, високий рівень емоційного інтелекту у творчих особистостей спостерігається більш розвинений.

Таким чином, можна зробити висновок, що емоційний інтелект у творчих особистостей дійсно спостерігається більш розвинений, оскільки вони мають більшу схильність до емоційної чутливості, емпатії та саморозуміння, що впливає на їх творчість та дозволяє їм створювати більш емоційно насичені твори мистецтва.

Висновок. Емоційний інтелект (EI) є важливим компонентом особистості, оскільки він впливає на різні аспекти нашого життя. Це здатність розуміти і керувати власними емоціями, а також розуміти і взаємодіяти з емоціями інших людей.

Творчі люди часто мають глибоку емпатію і можуть легко відчувати емоції інших людей, що робить їх здатними до написання чутливої та вразливої літератури, створення емоційно заряджених картин або складання музики, яка відображає настрій та почуття.

Крім того, творчі люди зазвичай мають більшу здатність до рефлексії та саморозуміння, оскільки їх творчий процес вимагає багато часу, щоб зосередитися на своїх власних думках та почуттях. Ця здатність до саморозуміння та саморефлексії допомагає їм розуміти власні емоції та вплив, який вони мають на їх творчість.

Таким чином, можна зробити висновок, що емоційний інтелект у творчих особистостей дійсно спостерігається більш розвинений, оскільки вони мають більшу схильність до емоційної чутливості, емпатії та саморозуміння, що впливає на їх творчість та дозволяє їм створювати більш емоційно насичені твори мистецтва.

Література

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Пер. з англ. С.–Л. Гумецької. Харків : Віват, 2018. 512 С.
2. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект як форма прояву важливої складової особистісного потенціалу–рефлексивної свідомості / Вісник ДНУ, 2011.
3. Emotional Intelligence: Implications for Personal, Social, Academic, and Workplace Success / Marc A. Brackett*, Susan E. Rivers, and Peter Salovey, Yale University, 2011 <https://www.edulinks.org/sites/default/files/media/file/10.1.1.385.1862.pdf>
4. Emotional Intelligence: A Stable Change? / Marina Goroshit and Meirav Hen. Tel-Hai Academic College, Israel, 2012 / https://www.researchgate.net/publication/236879940_Emotional_intelligence_A_Stable_change